

Nr 296

Av herr Larsson i Öskevik m. fl., om översyn av skördeskadeskyddet.

(Lika lydande med motion nr 259 i Första kammaren)

Skördeskadeskyddet avser att ge ett ekonomiskt skydd mot skördenedsättning. Jordbrukaren skall tillföras ersättning, då det sammanlagda skördevärdet på brukningsenheten är väsentligt lägre än normalt. Skördeskadeskyddet bör i princip verka som en arbetslöshetsförsäkring, som garanterar viss inkomsttrygghet. Om skörden blivit väsentligt skadad, förlorar jordbrukaren en stor del av sin arbetsinkomst och måste då kompenseras för detta genom skördeskadeskyddet.

I nuvarande skördeskadeskydd ingår en självrisk, som i genomsnitt för samtliga brukningsenheter utgör 15,5 % av normskördevärdet. Det måste konstateras, att detta är en hög självrisk. Därtill kommer att den i praktiken varierar från gård till gård beroende på grödfördelningen. Vid viss specialiserad odling kan den vara över 20 %. I sådana fall förlorar alltså jordbrukarna vid skördeskada, som motsvarar självrisken, en väsentlig del av arbetsinkomsten. I åtskilliga fall, bl. a. vid kreaturslösa jordbruk, kan självrisken svara mot hela den normala arbetsinkomsten.

Inom ett ersättningsområde kan det vara stora variationer i skördeutbytet mellan olika gårdar. Därav kan följa att många jordbrukare inom delar av området kan ha väsentligt större skördeskador än den aktuella självrisken utan att kunna få skadeersättning.

Det är obestridligt att nuvarande skördeskadeskydd inte fungerar på ett tillfredsställande sätt. I många fall förlorar skördeskadedrabbade jordbrukare den inkomsttrygghet som försäkringssystemet borde ge dem. De svåra skördeskadorna under fjolåret gav åtskilliga exempel härpå.

Frågan om förbättring och effektivisering av skördeskadeskyddet har diskuterats av riksdagen vid upprepade tillfällen liksom naturligtvis inom skördestatistiska nämnden. Vissa förbättringar har uppnåtts. Men erfarenheterna från fjolårets skador understryker angelägenheten av att strävandena till ett säkrare försäkringssystem intensifieras.

Frågan om en sänkning av självrisken är härvid av stor betydelse. Såsom framhållits är den med nuvarande grad alltför hög. De brister som finns i skördeskadesystemet motiverar en kraftig sänkning av självrisken.

Men det betyder samtidigt ett väsentligt ökat medelsbehov. Hur mycket självriskerna skall kunna sänkas måste avgöras vid särskild översyn av skördeskadestyddet. Vår bedömning är att i varje fall en sänkning till 12 % av normskördevärdet bör vara möjlig.

Inom stora ersättnings- eller skördeuppskattningsområden förekommer, såsom framhållits, ofta mycket betydande skillnader i skördeutbyte, särskilt i områden med stora variationer i jordarter. För att säkrare underlag skall uppnås för bedömningen av skördeskadorna, bör indelningen ändras till flera och mindre ersättningsområden. Antalet ersättningsområden borde kunna utökas till det dubbla i förhållande till nuvarande. Antalet provytegårdar bör utökas i motsvarande grad. Med mindre skördeuppskattningsområden, som är geografiskt och odlingsmässigt enhetligare, bör man kunna uppnå större rättvisa i skördeskadestyddet. Denna fråga har diskuterats tidigare vid åtskilliga tillfällen och i viss mån även prövats genom skördestatistiska nämnden. Erfarenheterna från 1969 års skördeskadorna talar för angelägenheten av att strävandena i denna riktning påskyndas.

Grödor som inte odlas allmänt är ett särskilt problem i fråga om skördeskadestyddet. Även sådana bör emellertid vara innefattade i försäkringssystemet på ett rättvisande sätt. Detta bör kunna uppnås genom att inom varje ersättningsområde extra gårdar tas ut för sådana grödor. Dessa kan då komplettera övriga provytegårdar och ge underlag för bedömningen av sådana grödor som inte odlas allmänt inom området.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära skyndsamt översyn av jordbrukets skördeskadestydd genom skördestatistiska nämnden eller på annat sätt, främst avseende

- 1) sänkt självrisk;
- 2) indelning i mindre skördeuppskattningsområden, som är geografiskt och odlingsmässigt enhetligare, så att en rättvisare skördeskadeersättning kan uppnås; samt
- 3) särskilda provytegårdar för grödor som inte odlas allmänt inom området.

Stockholm den 22 januari 1970

Erik Larsson (cp)

i Öskevik

Anders Dahlgren (cp)

Tage Sundkvist (cp)

Bertil Jonasson (cp)

Claes Elmstedt (cp)
